

การขึ้นค่าแรงงานขั้นต่ำ ปี 2563 ปรับเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.6 ส่งผลกระทบต่อ SME อย่างไร

จากการประชุมคณะกรรมการค่าจ้าง (บอร์ดค่าจ้าง) ชุดที่ 20 มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 6 ธ.ค. 2562 ให้ปรับขึ้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศในปี 2563 เพิ่มขึ้น 5 - 6 บาท มาอยู่ในช่วงระหว่าง 313-336 บาทต่อวัน (เฉลี่ย 321.09 บาทต่อวัน) จากอัตรา 308-330 บาทต่อวัน (เฉลี่ย 315.97 บาทต่อวัน) ในช่วงปี 2561-2562 หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 จากปี 2562 โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2563 เป็นต้นไป ซึ่งการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำในครั้งนี้ค่อนข้างแตกต่างจากครั้งก่อนหน้า เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนสูตรวิธีการคิดคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในรูปแบบใหม่ ทำให้มีการปรับขึ้นทุกจังหวัดในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยมี 9 จังหวัดที่ได้ปรับขึ้น 6 บาทต่อวัน ซึ่งได้แก่ กรุงเทพฯ สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี ภูเก็ต ชลบุรี ปราจีนบุรี และอีก 68 จังหวัดที่เหลือปรับขึ้น 5 บาทต่อวัน อย่างไรก็ตาม การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำแบบไม่เท่ากันตามแต่ละพื้นที่จังหวัดในช่วง 3 - 4 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั้งหมด 10 ระดับตามแต่ละพื้นที่จังหวัด โดยจังหวัดที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำสูงสุด คือ ชลบุรีและภูเก็ต ขณะที่จังหวัดที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำต่ำสุด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส โดยค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงาน 2 กลุ่มจังหวัดนี้แตกต่างกัน 23 บาทต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.3

ภาพที่ 1 แสดงอัตราค่าจ้างใหม่ทั่วประเทศ ปี 2563

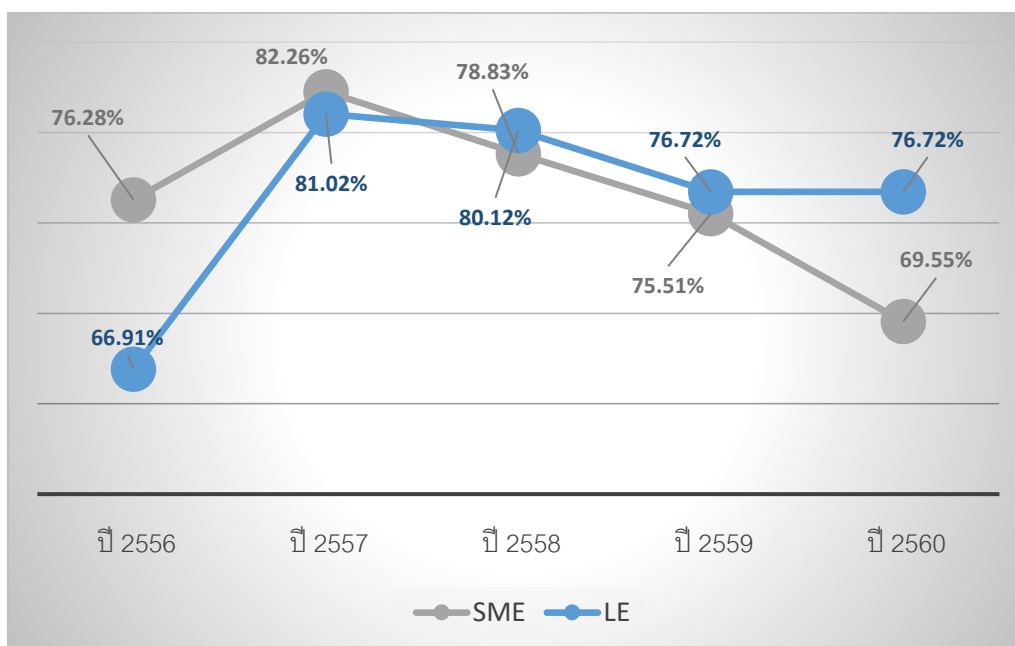
ที่มา : ประกาศของคณะกรรมการค่าจ้าง ปี 2563 เมื่อวันที่ 6 ธ.ค. 2563 กระทรวงแรงงาน

ผลกระทบในด้านต้นทุน

การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ แม้จะทำการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำในปี 2563 อีก 5-6 บาทต่อวัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับมหภาคไม่มากนัก แต่หากพิจารณาในระดับจุลภาคแล้ว การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัวมากขึ้น ซึ่งกลุ่มที่จะมีผลกระทบมากคือ SME ในภาคเกษตร ค้าปลีกค้าส่ง ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรมและที่พัก และก่อสร้าง ซึ่งมีการใช้แรงงานจำนวนมาก และมีต้นทุนแรงงานในสัดส่วนที่สูงขึ้น รวมถึงธุรกิจที่ใช้แรงงานไร้ทักษะ หรือลูกจ้างชั่วคราว / ลูกจ้างรายวันที่อ้างอิงตามการจ่ายค่าแรงตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะได้รับผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำมากกว่าธุรกิจอื่นๆ ที่ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีเป็นหลักในการผลิตสินค้าและบริการ

เมื่อทำการศึกษาข้อมูลงบการเงินปี 2556-2560 โดยเฉพาะด้านโครงสร้างต้นทุนต่อรายได้รวมพบว่า SME มีต้นทุนเฉลี่ยต่อรายได้รวมสูงกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ โดยมีต้นทุนเฉลี่ยต่อรายได้รวม อยู่ที่ร้อยละ 76.49 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) มีต้นทุนเฉลี่ยต่อรายได้รวม อยู่ที่ร้อยละ 76.30 ซึ่งมีต้นทุนเฉลี่ยต่อรายได้รวมใกล้เคียงกันมาก โดยทิศทางต้นทุนของ SME ลดลงเรื่อยๆ ขณะที่ต้นทุนวิสาหกิจขนาดใหญ่ มีทิศทางทรงตัว แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยอัตราส่วนต้นทุนต่อรายได้ทั้งหมดอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 70 อยู่แล้ว ถ้ายังเพิ่มส่วนต่างต้นทุนแรงงานจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำอีก ยิ่งส่งผลให้ SME ได้รับผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำสูงมากขึ้น

แผนภูมิที่ 1 กราฟแสดงต้นทุนเฉลี่ยต่อรายได้รวม ปี 2556 - 2560 จำแนกตามขนาด

ที่มา : งบการเงิน ปี 2555 – ปี 2560, กระทรวงพาณิชย์

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ซึ่งจากโครงสร้างต้นทุนค่าแรงจากรายงจายการผลิตและผลผลิต (SME IO Table) ปี 2560 ของ สสว. พบว่า ถ้าค่าแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ต้นทุนค่าแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.013 ดังนั้น ถ้าค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 จะทำให้ต้นทุนค่าแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.022 และทำให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.003 ถือว่ามีผลกระทบต่อต้นทุนสินค้าไม่มาก โดยที่ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยของ SME ประมาณร้อยละ 12.0 ซึ่งมีภาคการค้าต้นทุนค่าแรงงานสูงสุดร้อยละ 16.67 ภาคบริการร้อยละ 15.25 และภาคผลิตร้อยละ 9.15

ตารางที่ 1 สาขาธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำใหม่ทั่วประเทศ ปี 2563

สาขาที่ได้รับผลกระทบจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น	ร้อยละ (%)
การบริการการศึกษา	0.95
การทำไม้ซุงรวมไม้ยางพารา	0.82
การบริการรักษาความสะอาด	0.80
บริการประกันภัยอื่น ๆ	0.66
สถาบันธุรกิจ สมาคมอาชีพและผู้ใช้แรงงาน	0.52
การบริการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางน้ำ	0.42
บริการไปรษณีย์โทรเลข	0.41

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

เมื่อพิจารณาจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำใหม่ของแต่ละจังหวัดที่ได้ขึ้นค่าแรงแตกต่างกัน จะส่งผลให้แต่ละสาขาธุรกิจจะได้รับผลกระทบที่ต่างกันตามสาขาที่มีการจ้างงานสูง ซึ่งจะพบว่า สาขาที่ได้รับผลกระทบจะไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นหัวเมืองทางเศรษฐกิจ หรือในกรุงเทพ ปริมาณ จะมีสาขาที่ต่างกัน ดังนี้

ลำดับ	ค่าแรงเพิ่มเป็น (บาท)	จำนวนจังหวัด	จังหวัด	เรียงลำดับสาขาที่มีการจ้างงานสูงได้รับผลกระทบ	จำนวนแรงงานรวม (คน)
1	313	3	นราธิวาส ปัตตานี ยะลา	1. การขายปลีก 2. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม 3. การขายส่ง	45,522 20,547 15,616
2	315	22	กำแพงเพชร ชัยภูมิ ชุมพร เชียงราย ตรัง ตาก พิจิตร นครศรีธรรมราช แพร่ ลำพูน มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ราชบุรี ระนอง ลำปาง สตูล สิงห์บุรี สุโขทัย หนองบัวลำภู อุทัยธานี ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ	1. การขายปลีก 2. การขายส่ง 3. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	437,042 159,925 157,452
3	320	21	ร้อยเอ็ด ประจวบคีรีขันธ์ นครสวรรค์ สระแก้ว พัทลุง อุตรดิตถ์ อุตรธานี นครพนม บุรีรัมย์ สุรินทร์ เพชรบุรี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ชัยนาท เลย ยโสธร พะเยา บึงกาฬ กาญจนบุรี น่าน อ่างทอง	1. การขายปลีก 2. การก่อสร้างอาคาร 3. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	408,202 144,565 143,609

ลำดับ	ค่าแรง เพิ่มเป็น (บาท)	จำนวน จังหวัด	จังหวัด	เรียงลำดับสาขาที่มีการจ้างงาน สูงได้รับผลกระทบ	จำนวนแรงงาน รวม (คน)
4	323	6	จันทบุรี สมุทรสงคราม สกลนคร มุกดาหาร นครนายก กาฬสินธุ์	1. การขายปลีก 2. การขายส่ง 3. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	83,018 28,413 26,348
5	324	1	ปราจีนบุรี	1. การขายปลีก 2. การขายส่ง 3. การก่อสร้างอาคาร	14,115 6,538 5,511
6	325	14	อุบลราชธานี สุพรรณบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา หนองคาย ลพบุรี ตราด ขอนแก่น สงขลา สุราษฎร์ธานี กระบี่ เชียงใหม่ นครราชสีมา พังงา	1. การขายปลีก 2. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม 3. การขายส่ง	448,511 209,628 200,979
7	330	1	ฉะเชิงเทรา	1. การขายปลีก 2. การขายส่ง 3. การก่อสร้างอาคาร	17,005 12,713 7,230
8	331	6	กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร	1. การขายส่ง 2. การขายปลีก 3. อสังหาริมทรัพย์	986,762 661,074 430,254
9	335	1	ระยอง	1. การขายปลีก 2. การขายส่ง 3. การก่อสร้างอาคาร	27,607 25,107 16,622
10	336	2	ภูเก็ต ชลบุรี	1. อสังหาริมทรัพย์ 2. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม 3. การขายส่ง	171,417 99,882 94,524

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานประกันสังคม, กรมส่งเสริมการเกษตร
ประมวลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียต่อกรณีการขอปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ

ข้อดี	ข้อเสีย
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการเพิ่มรายได้ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน 2. การเพิ่มรายได้ให้กลุ่มแรงงาน จะส่งผลให้เกิดการบริโภคในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ส่งผลให้อุปสงค์โดยรวมของประเทศขยายตัวสูงขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นทุนธุรกิจเพิ่ม โดยจากการศึกษาจากตารางปัจจัยการผลิต ผลผลิต (Input-Output Table) ของ SME ปี 2560 พบว่า ถ้าค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ต้นทุนค่าแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.013 ดังนั้น ถ้าค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 จะทำให้ต้นทุนค่าแรงงานเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 0.022

ข้อดี	ข้อเสีย
<p>3. เป็นการผลักดันให้ผู้ประกอบการ SME ต้องเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพแรงงาน รวมถึงประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจ</p> <p>4. สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก การปรับค่าจ้างแรงงานและค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการแรงงานให้สูงขึ้น อาจส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดโอกาสในการใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีจากประเทศผู้นำเข้า</p> <p>5. SME ควรเริ่มพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มผลิตภาพแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการธุรกิจ</p>	<p>2. การขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำที่สูงกว่าสภาพความเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจนั้น อาจนำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่สูงขึ้น และภาระต้นทุนด้านแรงงานอาจถูกผลักให้กลุ่มผู้บริโภคในรูปราคาสินค้าสินค้าและบริการที่สูงขึ้น</p> <p>3. กลุ่ม SME ที่ใช้แรงงานเข้มข้น อาจต้องปรับลดการจ้างงานแรงงานไทย และหันไปจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย</p> <p>4. กรณีสินค้าที่ผลิตจำนวนมาก (Mass Product) อาทิ สิ่งทอและเครื่องแต่งกาย รองเท้า หนังสือและผลิตภัณฑ์หนัง เป็นต้น ไทยอาจสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนและประเทศจีน จากต้นทุนแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น</p> <p>5. ภาครัฐควรยกระดับทักษะแรงงาน SME ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและช่วยเหลือด้านการเงิน เพื่อให้ SME ปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักรและใช้ระบบอัตโนมัติ รวมทั้งกระตุ้นการบริโภคเพื่อให้ SME อยู่รอด</p>